

Abstrakt:

Spartakiády byly synchronizovaná gymnastická cvičení, kterých se účastnily stovky tisíc cvičenců. V komunistickém Československu se konaly každých pět let. V této práci zkoumám, v čem se podobají náboženským rituálům a jak se od nich liší. Vycházím především z prací britských sociálních antropologů Edmunda Leache a Victora Turnera. Gymnasté, cvičící na stadionu, měli podle dobových pramenů představovat jednotný lid a vyjadřovat jeho sílu, mládí a štěstí. Skrze symboliku jednotlivých gymnastických vystoupení byly artikulovány základní ideologické hodnoty, především pak radostná práce a připravenost k boji za mír. Účastníkům rituálu tak byl připomínán ideální řád, podle kterého byla společnost uspořádána. Díky tomu, že symbolika spartakiády byla velmi obecná a mnohoznačná, dokázala spojit sociální skupiny, mezi kterými v běžném životě vládlo napětí. Vytvořila tak zdání, že společnost je jednotná. Těmito charakteristikami spartakiáda připomíná náboženské rituály. Zároveň se od nich ale v důležitém rysu liší. Náboženské rituály kromě toho, že vyjadřují kulturní hodnoty, umožňují v jasně definovaném situačním rámci také jejich zpochybnění a mohou tak sloužit k vývoji společenských struktur. Spartakiáda sociální řád vyjadřuje, jeho kritiku však nedovoluje. Slouží proto jen ke konzervaci statu quo, nemá však schopnost jej transformovat.